

КАРАР

«31 » август 2026 ел

№.20

"2026-2028 елларга Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы Яңа Мәлкән авыл жирлегенәң жирләреннән файдалану һәм саклау" муниципаль программасын раслау турында.

Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы Яңа Мәлкән авыл жирлегә территориясендә жирләрне саклауны тормышка ашыру максатларында, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 маддәсе, Россия Федерациясе Жир кодексының 11, 13 маддәләре, 06.10.2003 елдагы №131-ФЗ "Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль законы, 28.07.2004 елдагы "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 45-ЗРТ Татарстан Республикасы Кануны нигезендә, Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы Яңа Мәлкән авыл жирлегә Башкарма комитеты

КАРАР ЧЫГАРА:

1. "2026-2028 елларга Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы Яңа Мәлкән авыл жирлегенәң жирләреннән файдалану һәм саклау" муниципаль программасын расларга (Кушымта).

2. Өлеге карар имзалану вакытыннан башлап законлы көченә керә һәм Татарстан Республикасының Рәсми хокукый мәгълүмат порталы <http://pravo.tatarstan.ru/> адресы буенча рәсми бастырылырга тиеш.

3. Бу карарның үтәләшен тикшереп торуны үз өстемдә калдырам.

ТР Минзәлә муниципаль районының Яңа Мәлкән авыл
жирлегә Башкарма
комитеты житәкчесе

З.И.Назмутдинов

"2026-2028 елларга Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы Яңа Мәлкән авыл
жирлегенен жирләреннән файдалану һәм саклау" муниципаль программасы

2026-2028 елларга Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы Яңа Мәлкән авыл
жирлегенен жирләреннән файдалану һәм саклау буенча муниципаль программаның паспорты

Программаны эшләү өчен нигезләмә	РФ Жир кодексы, 06.10.2003 елдагы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» №131-ФЗ Федераль законы
Заказ бирүче	Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы Яңа Мәлкән авыл жирлегенә Башкарма комитеты
Программаны төп эшләүче	Яңа Мәлкән авыл жирлегенә Башкарма комитеты
Программаның төп максаты	Яңа Мәлкән авыл жирлегенә жирләрен саклау һәм рациональ куллану чараларын гамәлгә ашыру
Программаның билгеләнеше	Яңа Мәлкән авыл жирлегенә жирләрен саклау мәсьәләләрен хәл итү
Программаны тормышка ашыру вакыты	2026-2028 еллар
Көтелгән нәтижеләр	Жирләрен саклау һәм рациональ куллану, бозылган жирләрен торгызу, халыкның экологик куркынычсызлыгын һәм яшәү сыйфатын күтәрү өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру
Программаның гамәлгә ашыры- луын контрольдә тоту	Яңа Мәлкән авыл жирлегенә Башкарма комитеты
Программаны гамәлгә ашыру механизмы	Жирләрен саклау һәм рациональ куллану буенча хужалар һәм кулланучылар эшчәнлеген координацияләүне Яңа Мәлкән авыл жирлегенә Башкарма комитеты башкара. Программаны кирәк булган очракта төгәлләү үткәрелә.
Финанслау чыганаclarы	Программаны гамәлгә ашыру муниципаль берәмлек бюджеты акчалары һәм оешманың үз акчалары хисабына башкарыла 2026 ел - 0 сум; 2027 ел - 10000 сум; 2028 ел - 10000 сум.

1. Муниципаль программаны тормышка ашыру өлкәсендәге хәзергехаләтнең сый-фатламасы һәм төп проблемалары

Жир - әйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше, аның кулланылышы башка барлык табигать объектлары: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир катламының башка кыйммәтләре белән бәйле. Жирне куллану һәм саклау булмаганда, башка табигый ресурсларны файдалану мөмкин түгел. Жиргә карата хужасызлык тиз арада зыян китерә яки якин киләчәктә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерәчәк, жир-туфрак өслеге катламының жимерелүенә генә түгел, ә аның химик һәм радиоактив пычрануына китерәчәк, шулай ук барлык табигый комплексның экологик начараюы белән дә бара чак.

"2026-2028 елларга Татарстан Республикасының Минзәлә муниципаль районы Яңа Мәлкән авыл жирлегенең жирләреннән файдалану һәм саклау" муниципаль программасы (алга таба - Программа) жирләргә куллану һәм саклауның уңайлы шартларын барлыкка китерүгә, икътисадыны ныгыту мәнфәгатьләрендә жир ресурсларын нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм идарә итү дәүләт сәясәтен тормышка ашыруны тәмин итүгә юнәлдерелгән.

Жир фондының төрле максатлар өчен зур күләмдә кулланылышы әйләнә-тирә мохит экосистемасының барлык буыннарының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бурычларны куя. Табигатьтә барысы да үзара бәйле. Шуңа күрә звеноның бер буынының, бу урман, хайваннар дөньясы, жир булсын, дәрәжәсез бозу экологик системаның балансын һәм бөтенлеген бозуга китерә.

Жирне рациональ булмаганча файдалану, аңа кулланучыларча һәм җавапсыз мөнәсәбәт аның башкарыла торган функцияләрен бозуга, табигый сыйфатларының түбәнәюенә китерә.

Жирне саклау, жирдән рациональ файдалану тәмин ителгәндә генә, нәтижәле була ала.

Яңа Мәлкән авыл жирлегенең тотрыклы социаль-иқтисади үсеш проблемалары һәм аның халкының экологик куркынычсыз яшәү эшчәнлегә хәзерге этапта жирләргә саклау һәм куллану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнештә. Авыл жирлегә дәрәжәсендә жирләргә саклау һәм куллануның урындагы проблемаларын мөстәкыйль, бөтен, комплекслы, зирәк акыл белән, биредә яшәүче кешеләрнең генә түгел, ә киләчәк буыннарның мәнфәгатьләрен дә күздә тотып, хәл итәргә мөмкин.

Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районы Яңа Мәлкән авыл жирлегә территориясендә рөхсәт ителгән төрле кулланыштагы жир кишәрлекләре бар.

Иң кыйммәтлеләре авыл хужалыгы жирләренә караган авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр санала.

Жирлек территориясендәге көтүлекләр үзләренен мәдәни-техник халәте буенча нигездә чиста. Көтүлекләр шәхси ярдәмче хужалыклар тарафыннан кулланыла.

Көтүлек азыгын кулланучыларның барысын исәпкә алганда, табигый көтүлекләр көчле йөкләмә тоймый. Барлык көтүлекләрдә дә диярлек яшел үлән артыгы белән житәрлек.

Жирләргә экологик халәте уртача яхшы, ләкин стихияле рәвештә рөхсәт ителмәгән чүплекләр әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик ситуацияне начарлата.

2. Муниципаль программаның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, башкарылу вакыты һәм этаплары

Жирлек территориясендә жирләргә куллану һәм саклау өлкәсендәге муниципаль сәясәтнең төп принциплары: Яңа Мәлкән авыл жирлегә Башкарма комитеты эшчәнлегенең законлылыгы һәм ачыклыгы, җаваплылыгы һәм контроль астында булуы, нәтижәле.

Муниципаль программаның максатлары: пычратуны, ярлылануны, деградацияне, бозылуны, жирләргә һәм туфракларны юк итүгә бетерү һәм булдырмау, шулай ук жирләргә һәм туфракларга башка тискәре йогынты тәсир ителүне, шулай ук авыл хужалыгы жирләрендә туфракларның уңдырышлылыгын торгызу һәм жирләргә яхшырту өчен жирләргә рациональ куллануны тәмин итү.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендә эшчәнлекне жайга салу;

- Жирләрден файдалану һәм саклауның нәтижелелеген күтәрү, жирләрне рациональ куллану һәм саклауны оештыруны тәмин итү;

- Яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу;

- Жирлэргә инвентаризацияләү үткәрү.

Жирләрне инвентаризацияләү деградацияне, пычратуны, чүпләүне, жирләрне бозуны, хужалык эшчәнлегенә башка тискәре йогынты тәсир ителүне булдырмау, кулланылмаган, рациональ булмаганча кулланылган яки максатлы билгеләнеше буенча булмаган һәм рөхсәт ителгән кулланышка туры килмәгән жир кишәрлекләрен, жирләрнең башка характеристикаларын ачыклау өчен үткәрелә.

Өлеге программаны тормышка ашыру жирдән файдалануны тәртипкә салуга; яңа жир кишәрлекләрен эйләнешкә кертүгә; авыл жирлекләренең инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыруга, шуңа тәңгәл рәвештә икътисад үсешенә, жирләрден нәтижәле файдалануга һәм саклауга булышчак.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә түбәндәгеләр тәмин ителәчәк:

1) Торак пунктларны төзекләндерү;

2) Жирләрнең сыйфат характеристикаларын яхшырту;

3) Жирләрден нәтижәле файдалану.

Программаны тормышка ашыру вакыты - 2026-2028 еллар.

3. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа чикләрендә Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының Яңа Мәлкән авыл жирлегә территориясендә жирләрден файдалану һәм саклауның нәтижелелеген арттыру буенча чаралар планлаштырылган.

№ т/б п	Чараларның атамасы	Финанслау чыганаclarын күрсәтү к финанслау	Башкаручы	Башкару вакыты	Жаваплы зат
1.	Чокырларның өске киселешләрнен ныгыту	Оешмаларның, шәхси затларның, жир кулланучыларның үз акчалары	Жирнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житекчесе, и шәхси затлар
2.	Грунтның кин файдаланышта булган файдалы казылмалар карьерларын инвентаризацияләү үткәрү. Күрсәтелгән карьерларны билгеле оешмаларга беркетеп бирү. Аларны рекультивацияләү проектларын эшләү.		Авыл авыл жирлегенен Башкарма комитеты	2026-2028	Башкарма комитет житекчесе

3.	Карьерларны рекультивацияләү	Оешмаларның, шәхси затларның, жир кулланучыларның үз акчалары	Карьерлардан файдаланучылар	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
4.	Шәхси буаларны, гидротехник корылмаларның башка су объектларын ачыклау һәм бу корылмаларны билгеле биләүчеләре тарафыннан тикшерү		Авыл жирлегенә Башкарма комитеты	2026-2028	Башкарма комитет житәкчесе
5.	Жирләргә куллану чикләрен салу, линияле корылмалар объектлары, юл чөлтәре, чикләнгән кулланылыштагы жирләр чикләрен куеп, жирләрнең бердәм мәгълүмат базасын формалаштыру һәм алып бару		Авыл жирлегенә Башкарма комитеты	2026-2028	Башкарма комитет житәкчесе
6.	Яңа Мәлкән авыл жирлегенә торак пунктлары территориясен төзекләндерү һәм яшелләндерү	20000 сум	Авыл жирлегенә Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
7.	Авыл хужалыгы жирләрен агачлар һәм куаклар басудан, чүп үләннәреннән һәм зарарлы организмнардан саклау чараларын үткөрү	Жир кулланучының үз акчалары	Жирнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар
8.	Деградациягә, пычрануга, чүпләнүгә, башка тискәре (зарарлы) хужалык эшчәнлегенә тәэсиренә дучар булган жирләрне яхшырту һәм торгызуны тәмин итү	Жир кулланучының үз акчалары	Жирнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, шәхси затлар